

1922

FLAMES NOVES

Ayuntamiento de Madrid

30 cts.

EL
CAFÉ RESTAURANT
DE L'ESTACIÓ
BADALONA

A CÀRREC D'EN

SANTIAGO MARÍN

(ex-cuiner del Gran Hotel Ritz i ex-quefe del Gran Restaurant Tibidabo)

té l'honor d'oferir al públic un esmerat servei en
RESTAURANT-BRASSERIE
i tota mena de begudes

ESPECIALITAT EN SERVEIS DE BUFFET I COCKTAILS
ELS MÉS VARIATS

COBERTS DES DE 4 PTES.

NOTA: Amb 24 hores d'anticipació se serveix qualsevol encàrrec o plat.

Demaneu a tot arreu

les xocolates

Piera & Brugueras

DE

TERRASSA

Talls i asprors

de la pell, nas, llavis, mucoses i pits de les dones.

ES CUREN AMB

Suavina Calduch Cadena, n.º 28

Centre Jurídic-Administratiu

Director: JOSEP GUARDIA ROSIÑOL

Agent de Negocis

Gestió i cobrament de tota mena de factures i altres crèdits amb un descompte prudencial del 10 al 25 per 100, sense cap despesa per al client. Préstecs en hipoteca i en lletra a propietaris o empleats

Palla, 16, pral. - BARCELONA

Despatx de 8 a 10 i de 3 a 5

Avisant es passa a domicili

Ayuntamiento de Madrid

FLAMES NOVES

PUBLICACIO MENSUAL

La dona catalana

La delicadesa de sos sentiments; l'exquisida sensibilitat de la seva ànima; l'ardidesa de son esperit, valerós enfront les amargors de la vida, la fan adorable sempre i l'entronitzen en el cor dels genis qui poblen la terra. I si bé no es Ella qui governa, guerreja i ordena, com els elements a qui eixes missions estan encomanades necessiten abans de llançar-se a la lluita de la idea, de la seva persuasió benefactora, ella, a son temps modelada sàviament, ha de saber, amb influència tota dolcesa, fer regalimar en el pit del Fort la fortitud i noblesa.

Sempre, sense donar-nos-en compte, el nostre esperit es complau en admirar ço gran i arriscat, adorant les gestes fantasioses, però, febles de cos per dur-les a terme, el nostre ferm voler ens torna guiadores dels altres. Per això ens és tan necessària la cultura en el grau pràctic per a poder tenir pel nostre propi sentir aquella claredat de visió que ens permeti orientar-nos en tot ço noble, no deixant-nos arros-

segar per corrents que, modernes i a la vegada falsàries, pretenen fer de nosaltres un component ofuscat que ens portaria fins al *hetarisme*.

En totes les edats i condicions, en la llar i en la taula, no deuen oblidar els que tenen l'encàrrec de modular els sentiments de la dona, la principalíssima missió que li està reservada per tal que sa influència sigui benefactora a tothora, recordant sempre que no hi ha res més gran que puga comparar-se ni tampoc superar el nom sublim de *Mare!*

Plers puríssims portaria a la llar la dona a bastament instruïda i sabedora de sos deures. Si donem una ullada a la història, veurem l'admirable que és la missió de la dona quan per l'assenyament de son criteri i per ses virtuts ha fet sentir la seva influència en la intimitat de la família i en les manifestacions de la vida social.

Altrament, sempre el nostre rebaixament ha coincidit amb el de l'home, podent-se comparar en les planes de la

mateixa tradició l'estat deplorable de la societat aparellat a la ignorància, inferioritat i insignificància de la dona.

Hem de treballar, doncs, esperonades pel delit que a Catalunya no li manquin bons fills, ja que la nostra acció pot ésser remarcablement profitosa per a la renaixença catalana, contribuint a l'adveniment del temps gloriós que tant enyorem i que somniem cada dia. Hem

de saber clarament la nostra missió i hem de saber dignament exercir-la.

Recordem, recordem tots que la dona ha de formar l'ànima de l'home, quan nen, per a fer-lo perfecte i que aquesta perfecció deu ésser a la faisó nostra, perquè més tard, en unir les nostres vides, ens vegem identificats, podent assaborir aleshores el goig que proporciona l'apoi del Fort en la dolcesa del Bell.

MAGDA MARTÍ TRAVÉ

D'una visió

Sé d'una bellesa, que l'atzar un dia,
portà a mon esguard, en dolça visió.
Si sabés son nom! Etern el tornaria
escrit en pensament, radiant de claró.

Sabés de son nom, prest el llançaria
a l'oratjol lleuger, en pia oració.
Talment com escut, al pit el duria
i davant dels ulls, fet mon horitzó.

I esdevenint dolç, sempre més seria
mon estel brillant, vida i il·lusió
l'estel que el neguit, llest, aclariria

amb un raig daurat, ple de lluïssó...
I si ella el volgués, mon cor donaria
i l'amor que es migra, tot sol i en recó.

MANUEL SANZ POCH

El vagabund

A la gentil pomellista Na «Paquita» Miquel

El dia fugia, l'ombra avançava;
amb esguard fit, prou ho mirava,
pobre vagabund!, trist, dolorit,
ànima negra, negra com nit.

I si l'hora blana, hora de donzelles,
que'l cor respira, il·lusions belles,
que'ls llavis s'obren, capoll en flor,
el vagabund plora i en sent amargor.

Amargor cruel, vida perduda...
I vaga carrers amb fe retuda,
i alça la vista i exclama, irat:
—Masells! Estúpids! Què és la caritat?

No soc com tothom, que a fora em llenceu?
No va també fer-me el mateix Déu?
No he de tastar-ne ni un bri d'amor
que sols sabeu dar-me ira i dolor?

JOSEP M. GUARDIA

(Del Pomell *Canticel*)

Antifeminista

A la incomparable dona catalana, antifeminista per excel·lència, tresor inacabable on se guarden tots els amors i totes les més dolces tendreses.

Amb perdó de les gentilíssimes llegendes de FLAMES NOVES, jo em declaro francament antifeminista dels més intransigents. Per què?

La fúria feminista, al cap i a la fi, ve a destruir un dels encisos millors o potser el millor de la dona, precisament aquell pel qual es veu posada per l'home, devot dels bons costums, a l'altar aixecat a la virtut i al talent exclusivament d'ella.

No crido contra les noves idees, però aqueixes veus de *emancipació*, d'encunyament modernista esgarrifador, em sembla que fan enfosquir i trontollar de mala manera aqueix encís secret i deliciosament íntim de la dona *mestressa de casa*.

Jo comprenc bé que a la dona deu posar-se-li davant dels seus ulls amples horitzons, beneficiant així a ella i a la família; però d'això a què es demani el sufragi i la ditxosa emancipació, hi ha molta diferència. Això equivaldria a destruir aqueixes dolces cadenes d'or que la lliguen i que fent-la esclava l'aixequen a la categoria de reina.

Y jo em pregunto: Fóra la dona catalana, en aquestes condicions d'emancipació la mateixa dona de sa casa que fa de la llar un niu d'amor i de celestials emanacions?... La dona lliure, deslligada de vells quefers familiars, no podrà donar a sa casa aqueix misteriós i diví encís que sense adonar-se'n aconsegueix comunicar-nos amb les doctrines velles

i s'hauran acabat per a ella els seus exercicis sublims d'esposa i de mare.

Aleshores prou allò d'ésser la reina de la llar. El transformar en niu incomparable amb el seu art genial una casa modesta i àdhuc pobra! Prou d'aqueix poder estrany y suprem de la dona que sap manar amb un somris i acariciar amb una mirada; que sense saber-ho ens volta de poesia i que sense saber-ho també aconsegueix donar l'única felicitat perdurable a quants viuen a son entorn.

I jo rebutjo del tot el feminisme, perquè penso que la dona amb ell ha de perdre l'encís més preuat, deixant d'ésser la dolça presonera de l'amor.

Que s'instrueixi la dona catalana, superior en intel·ligència a moltes altres dones de l'Univers, que sigui intel·lectual, que es faci lliure d'esperit, però que segueixi essent dona i res més.

Si té esperit de domini, que ho faci en família, de dominar; però, per a l'home no sigui mai més que la dolça i encoratjadora companya que sap fer-li lleus els pesars, tot ensenyant-li, en les foscores de la vida, la llum esplendorosa de l'aubada naixent.

Aquest deu ésser l'únic i veritable concepte de la dona catalana.

J. BOSCH I BARRERA

*
* *

Et conec, primavera,
per ta flaire i color;
ets gentil, ets riallera
i mestressa de l'amor.

DOLORS GONZÁLEZ

El romanç vulgar d'una modisteta que passa per la Rambla

MIREU-SE-LA, ara—gairebé sempre així—ve tota aqueferada, la modisteta. Ara gira el caparronet, rissat com una escarola tendra, per a guaitar infantívolament a una amigueta que, com ella, ve balandrejant de qui sab on una capsa de «Modes». Ara passa pel meu costat mateix, i malgrat mirar-la amb una insistència marcadíssima, tant, que a mi em

produeix esbarronament, ella no en fa gens de cas i fins inicia un somriure en veure la meua passivitat. Ella rai! Ja hi ve avesada a les impertinències del jovent desbaratat, a les paraules gentils dels xicotets que la florengen. Està acostumada a tot i ben be que s'hi sent cofoia, quan un jovencell li llença uns mots acaramel·lats que la complauen. Vet aquí, doncs, com jo, esperit migrat per a aquesta mena de coses tan superficials. m'he sentit tot confós d'aquell somriure de la modisteta polida. Ben

mirat podia haver-li dit quelcom de bonic també, un «passi-ho be, reinal...» per exemple, però, vès a qui se li acut! Oh, i el més trist és que ella de segur que no esperava altra cosa!...

***

Les seves amigues, unes quantes oficials eixebrades que la tenen com a ajudanta al taller i a les quals vaig conèixer per rara casualitat, m'ho han dit:

—No ho sap? Té *novio*, la Isabelina, ja!—

Jo, de primer no volia creure-ho, però sí, sí, té un *novio* de debò, un xicot que, segons sembla, se l'estima molt. I mireu com són les coses: tot vingué d'unes paraules d'ell. Ella també devia passar aquell dia per la Rambla, balandrejant com sempre una capsa de modes i degué fer-li un somris, un somris ni més ni menys que el que em va fer a mi. I així anà tot. El xicot s'hi atansà, parlà d'alguna banalitat, es trobaren alguna altra vegada i tot anà bé. A la Isabelina li semblaren ja del primer moment tan escaients els raonaments d'ell, que s'hi mostrà franca de seguida... I veu's aquí com les amigues, aquelles amigues tan xerraires i geloses, ja ho feren córrer al moment: —La Isabelina té *novio*!...

***

La modisteta ja no té *novio*. No m'ho han dit les amigues, aquesta vegada. Ho he sabut per ella mateixa. Es tan amable, tan complaent, la Isabelina! Quasi be pot dir-se que fou ella qui ho inicià, car per virtut i gràcia, d'un mocadoret llançat graciosament i que em vaig donar pressa a recollir, en florí una conversa sinuosa, però que ella, amb una confiança il·limitada, anava fent íntima:

—...Sí, jo me l'estimava molt, al Joaquim!

—Ah! Joaquim es dèia?

—Be, jo li deia Joaquim: a casa seva crec que l'anomenaven Quimet. Doncs sí, jo me l'estimava molt, perquè de bon xicot i falaguer de veritat no li mancava res, i essent això ja ho era tot per mi; però les coses s'anaren posant d'una manera que fou impossible continuar... Jo coneixia prou bé com em dominava el seu encís i fins m'hi trobava gojosa, en sentir-me dominar, perquè, cregui'm, és tan dolç deixar-se anar a l'esperança... Ell, d'això se'n prevalgué, i de primer amb suavi-

tat, amb tendreses, després descaradament, volgué imposar-se'm, fins a ferme actuar d'«escarràs protector», fins a demanar-me cínica-ment, horroritzi's!, que li donés diners per a comprar tabac... Li sembla, amic Jordi, si després d'aquest incident podia continuar amb en Joaquim?!—

***

Ara és veïna meva, la Isabelina. Es més encara, vivim a la mateixa escala. Podeu comptar, doncs, com seguidament hi he lligat una amistat gran i que estic ja quasi considerat com si fos de la família. Així ha esdevingut com a base d'aquesta penetració pacífica, vaig entrar-me intencionadament de moltes coses importants i altres *frioleretes* que tant m'enquimeraven dels romàntics amors de la modisteta. La vella, sa mare, la senyora Catarina, que igual que la seva filla posà en mi una confiança fora de costum, m'ho detallava tot. Un jorn m'assabentà de què quan conegué el Quimet era ja el tercer xicot que l'havia festejada, a la Isabelina. «Ara—em digué després—en el poc temps que vostè està a la casa, se n'hi han presentat ja dos més per a rondar-la.

***

Si n'hi hagué de rebombori i de claredat aquell dia en la llar venturosa de la modisteta.

La senyora Catarina, corrent d'un lloc a l'altre, volgué ensenyar-m'ho, minuciosament, tot: el llit nupcial, la taula de centre, els miralls, els *massissos* per al saló, la vaixela, els jocs de roba blanca, què sé jo!...

Ella no es cansava mai d'anar traient coses i més coses, i ho feia amb mi i amb un altre, i ho haguera fet amb tothom, amb tal que s'interessés només un bri per la gran novetat del casament de la seva filla.

—Veuen, veuen?—els deia—tot això és per a ells. La meitat és comprat i l'altra meitat son presents; ells podran, si Déu ho vol, muntar una bona casa, tanmateix. Que Déu els faci bons. Són joves, i... res, tenen aquesta dèria.

I dirigint-se'm a mi, afegia, alegroia:

—Ja ho veu, senyoret Jordi: semblava que no, i per aquí i per cap més banda ha caigut la balança... Recordo quan vostè em deia: «Ca! Vol dir? Un de tants. No s'ha fixat quina corbata d'artista porta, senyora Catarina?» Això no obstant, ell havia d'ésser... I que no li agradava tampoc a ella, de primer, no, però l'amor prou anà venint, i ara ja és un deliri...

—I que penso que faran carrera... Veu, i tan tímido com semblava, veritat?

—Oh i tal! Tímido i poeta, de retruc, con-
clogué, esclatant una riallada—. Sempre més
tindrà a la memòria aquells versos que li de-
dicà al poc temps de conèixer-la. Feien així,
recorda?

L'heu vista avui, bons amics,
la modisteta polida,
rumbejant per mon carrer,
tota ella gràcil i fina?
És una dolça beutat
que tot el jovent admira
per els seus ulls de cel,
per sa carona de nina,
pel somriure temptador
que en sos llavis treu florida
i pel rítmic caminar
de sa figura petita...—

JORDI BLAU-MARÍ

FLOR D'NEV

...LLEGENDA DELS CIMES

Formosa n'és la verge
i enllà de la muntanya
sa gran bellesa esmenta
tothom i sa bondat,
i es nega als ulls que assetgen,
reclosa en sa cabanya,
talment com una dea
que viu en soletat.

I encar que sa demora
dins vall encingletada
s'abscon, i es perd la ruta
per l'indret forestà,
l'amor, goluda abella
de ràpida volada,
la flor de dolça flaire
ben tost descobrirà.

Han entelat les prades
les miosotis primeres;
el rossinyol retorna
cantant son himne etern,
la merla saltirona
al peu de les pomeres
que ja han florit, com fites
darreres de l'hivern.

La nina al llac refresca
son rostre cada aubada;
de cop, trobant-se bella,
s'hi gosa emmirallar;
jove pastor, sotjant-la
dins l'aigua l'ha fitada
i frec a frec dos rostres
el llac ve a reflectar.

I des de l'hora aquella
per contemplà a l'aimada
el galan ja no esguarda
del llac en la blavor;
amdós els ulls es miren
i és sa ànima inundada
amb la claror naixenta
d'un infinit amor.

El sol al fondre's besa
fervent les altes cimes
i encén la neu glaçada,
tornant-la tota llum;
els sers que la llum aimen
canten gloriosos rimes
i es pinten d'or i cadmi
les aigües del bell flum.

Les cimes són blavenques
a l'hora matinera
i a ple jorn; mes són porpra
vers l'hora capvespral,
quan lluitant amb les ombres
el sol hi reverbera
i arreu sos raigs destrien
una clarò espectral.

Mandrosament playent-se
tritollegen les esquelles
al pit de manses vaques
de la cleda en camí,
seguint cabres esquives
i pacientes ovelles
que esbroten tossudes
de l'herba el darrer bri.

El pastò i sa estimada,
seguits de llurs ramades,
marxen, les mans unides;
per senderó enasprat,
sords a les passes lentes
de Kronos, que, rimades,
eternament es perden
a dins l'immensitat.

I un raig de sol encara
les cimes aclaria
i al reflectí en llurs rostres
l'esclat aurifluent,
dintre els esguards ansiosos
suau es confonia
el foc d'una besada
i el de la llum morent.

Lluny dels amants, calmoses,
les ramades avancen;
ja es perd de llurs esquelles
el plàcid tritllejar,
i enllà d'enllà en les cledes
a retornar comencen
tantost la nit arriba
la terra a embolcallar.

Els, fit a fit mirant-se,
no han vist del sol la posta,
mes l'ombra va estenentse
i els fa minvar el pas,
quan sentint la feresa
de la nit que s'acosta
no troben les ramades,
que un recer han fet jaç.

Llavors crida a ses cabres
la nina amb greu tristura,
cercant molt anguniosa
son cabridet tendral,
i per sotjà els abismes,
en mig la nit obscura,
vagant esmaperduda,
s'enfila al cim més alt.

I ell també corre... corre...
Cerca en les fondalades
i s'arrapa als pedrissos
i es perd en la foscor,
i sonen cada volta
llurs veus més allunyades
i els ecos es responen
amb plany desolador.

I arran dels cims l'aimada
sobre els penyals fa via,
a cada afrau pensant-se
trobar son estimat,
i en cursa adalerada
l'immens espai fendia
cridant, cridant sens treva,
en mig la soletat.

Perdut el seny, retuda
per fi l'enamorada
que el desesper emmena
volant de cim en cim,
eixuta ja la gorja,
perduda la mirada,
tomba de pit enfora
al caire de l'abim...

...Queien les neus primeres,
els prats de blanc florien,
castes albors solcaven
la tardorena nit.
Era nit d'esposalles
i a la verge cobrien
les neus: tàlem puríssim
sots l'espai infinit.

Per veure a la donzella
la lluna, recatada,
entre la cort d'estrelles
sorgí en el firmament,
i al mirar-la tant pura
amb fèrvida mirada
l'amor dels dos esposos
consagra eternament.

I el bell cos de la verge,
que suau clarò enllumena,
viu devingué per sempre
formosa flor de neu,
i que la casta lluna,
tornant la nit serena,
la feu florir, donant-li
polsim del mantell seu.

Als caires cimbrent-se
flors d'eixa meravella
des de llavors abracen
dels abims la buidor,
talment com boi guardant-se
per l'espòs la donzella
sos braços estenia
morint a l'aimador.

I el vent de matinada,
besant-les, aspergia
llur perfum per les cimes
i arreu naixien flors,
i els bons amants cercaven
llur virtut, que goria
les més cruels ferides
obertes en els cors.

MARIA DOMÉNECH DE CANYELLES

Les amigues : Maria

FEIA anys que no havia estat a la petita vila. Vaig retornar-hi una tarda assolellada i tranquil·la de maig. Quina alegria més trista, a l'arribada! Les places esbatanades i desertes amb pardals revolotejant per les acàcies; els carrers de ponent plens del sol que se decantava a la posta; la creixença, que us fa als ulls els infants desconeguts; la joveçana amiga que té un fill; la vella morta... i encara, més descoratjador que res, a l'acera d'un cafè solitari, asseguts vora una taula conversant, tres o quatre homes, que son els d'ara i de temps endarrera, amb els mateixos vicis i les mateixes virtuts, que són allà cada dia a la mateixa hora, sempre taciturns, amb la vestimenta destenyida, que us semblarien exactament igual que l'última vegada que els vàreu veure, si el temps no els hagués anat corbant de mica en mica, no els hagués encendrosits els cabell i posat més ombra als ulls!

I a cada casa que aneu se us farà l'elogi vostre, de la transformació fisionòmica, dels vostres mereixements. I tots us convidaran. I les amigues, aquelles dolces amigues amb les quals havíeu jugat tantes vegades, us ensenyaran, perquè el pondereu, un infant, fill seu, que us mirarà amb ulls esparverats i caminarà un xic davant vostre, vergonyós, amagant-se de seguida entre les faldilles de la seva mare; aquell infant grassó que no tindrà cap gràcia si voleu, però que omplena tota la casa de claretats i d'alegria. I aquell amic, clergue de poc, que sabieu tan entusiasta i remoler, que ara us rebrà amb una austeritat estudiada i us parlarà de l'alta dignitat del seu ministeri i de les virtuts que s'ha imposat. I aquelles pobres conegudes que s'han quedat solteres, que faran esforços per obsequiar-vos, amb les galtes ruboroses i la melangia que traspua vergonyosa damunt seu; aquella melangia envejosa que les ha marcides en poc temps i que res té que veure amb la dolça melangia de les verges que es resignen... I aquell conjunt de convits, de lloances, d'alegries sorolloses, de posats estranys, de punyides fondes, us enter-

boliran i quedareu confosos i callats, sentint, com mai, que el món és una cosa trista, desolada i buida!

* * *

Un dels records més plaents de la petita vila ha estat sempre i és, encara, el de Maria. Maria és una bella, esplèndida amiga, que em recorda el bon temps de la infantesa. Al poc temps de la meua arribada, l'endemà mateix, en decantar la tarda, vaig anar a visitar-la. Viu a la placeta de la Font. En aquella hora les cases començaven de projectar una llenca d'ombra pel carrer de Sant Martí, que hi mena; feia un alè d'aire, d'aquest aire pur de primavera que us amoixa les carns un xic fredament. Les dones sortien a cosir a les aceres i els gossos, plens de la quietud de l'hora, dormien a la frescor de les entrades enrotllats com una troca o amb el cap damunt les potes de davant, estirades.

Feia molt temps que no havia vist a Maria, però sempre havia dut el seu nom dintre la joia dels records! Per això res té d'estrany que en trucar la porta de casa seva els trucs retrunyissin un a un dintre meu, formigegant-me tot el cos arrant de pell.

No tardà gaire en sentir-se passos i, en un moment, Annetta, la vella serventa, vingué a obrir. Dialogàrem.

—Què tal, Annetta? Us torneu jova.

—Pobra de mi! I què tal?, què tal?...

—Bé, Annetta, bé.

—Entri, entri. Els senyors són fora, a Girona. No tornaran fins a les vuit. Però hi ha la Maria al jardí que fa puntes.

—Deu ésser una dona feta, la Maria.

—Una formosor de dona.—

Travessàrem la casa i sortírem al jardí, un jardinet que era una meravella de lilàs i xeringuilles florides.

En veure'm, Maria vingué de seguida, gràcil i riallera, com sempre.

—Maria...

—Tu per aquí? Qui havia de pensar-ho... I els teus pares? I la teva germana?... Crec:

que té un nen tan bonic la teva germana!

—Sí, Maria, molt bonic.—

Passà un moment. Maria, complimentosa, repregué la conversa:

—Vols pendre alguna cosa? Vina, que quan menys beuràs.

—Gràcies, Maria.—

Mirant-me de cua d'ull i contraient els llavis amb picardia, afegí:

—Després no diguis que t'he tractat malament.—

Tot rient entràrem al jardí. Vaig asseure'm vora seu, sota uns lilàs en flor, en la soca d'un dels quals apoiava Maria el coixí de fer puntes.

S'havia canviat molt d'ençà que no l'havia vista! Era una doneta angelical, ara; el que la creixença hagués pogut xuclar d'aquell infant deliciós d'abans, amb qui havia viscut tantes hores íntimes, havia estat en gràcia d'aquella cabellera ampla i perfumada, d'aquells ulls divins i d'aquells pits de verge magníficament escultrats, bategants de joventut i promences!

Estàvem callats, sentint la música alegre i sorollosa dels boixets.

Al cap de poc, sobtadament, d'una manera que em semblà inoportuna, perquè trencà l'harmonia serena del silenci, em digué:

—Ja ho saps? Dintre de poc em caso.—

I es tornà tota avergonyida.

Vaig mirar-la als ulls manyagament, aquells

ulls dilatats suaument per una ombra voluptuosa! I vaig sentir com s'esfullava a dins de tot de mi mateix la joia clara del moment i de molts altres que vindrien.

—I ja no et recordaràs més de mi, Maria?

—Sí; els recordaré sempre els bons amics.

—Qui pogués tornar a la intimitat passada! Però a tu tant se t'en dóna. I això que tothom deia del nostre destí i nosaltres ens ho crevíem pla bé, llavors...—

Callàrem.

L'amiga feia anar els boixets distretament; estava tota confosa. No gosava quasi mirar-me, recordant, segurament, altres hores viscudes.

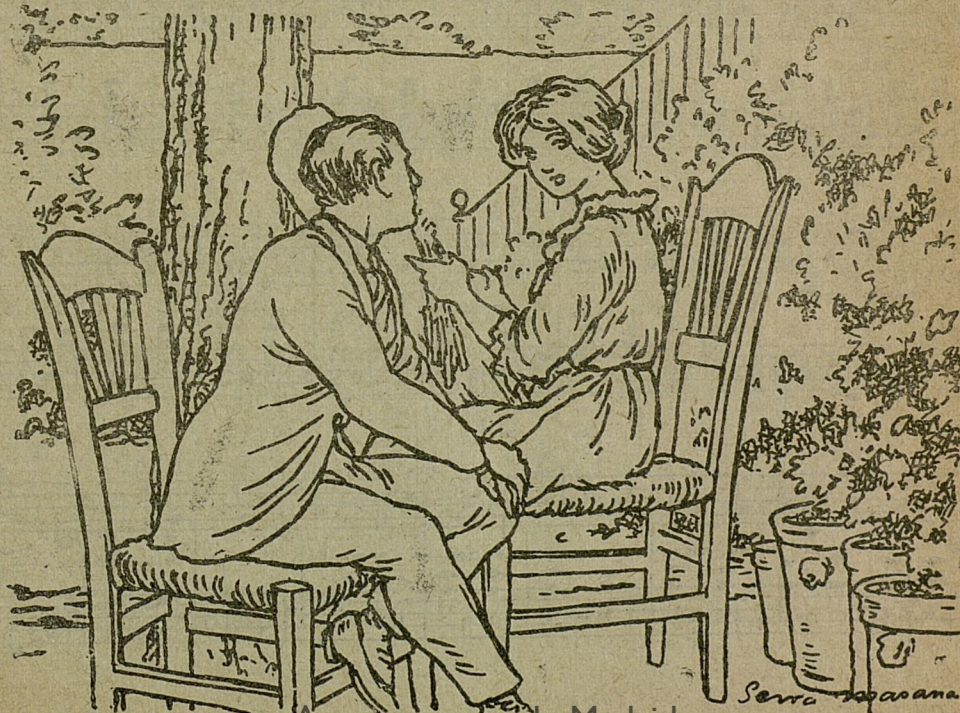
I el temps passava callat i el sol era a la posta, una posta amb perfums de lilàs, xerroteig de falziots i amb la recança de la millor amiga que es perd.

—Ens hem entristit, Maria, i tu et cases i tens d'estar alegre; el casament és alegria i una vida nova que s'obre davant dels ulls.

—Sí; ens hem entristit i no sé per què; al cap d'avall no valia la pena; tampoc m'hauries volgut mai...—

I tornà a fer cantar els boixets distretament. Les ombres s'esfumaven. El sol era post. I els nostres esperits, incerts, tremolosos d'emoció, es deixaven amamar calladament d'aquell crepuscle perfumat, de primavera.

E. ISERN DALMAU

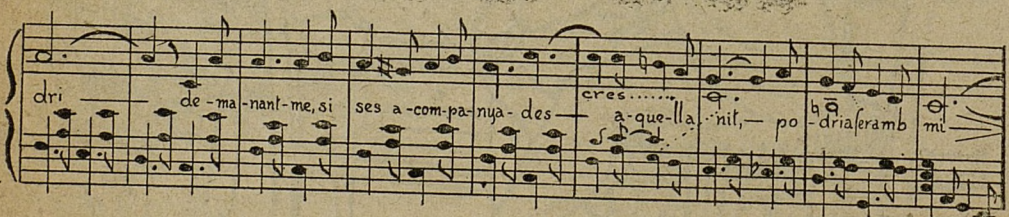
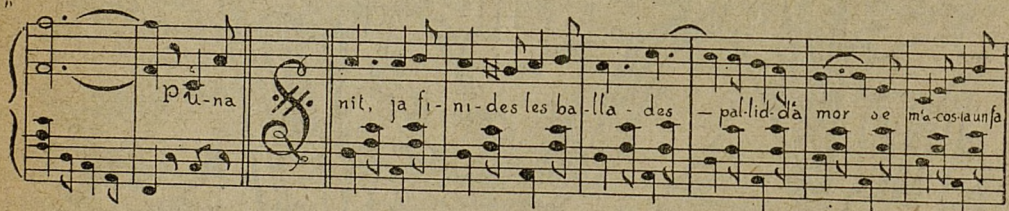

Ayuntamiento de Madrid

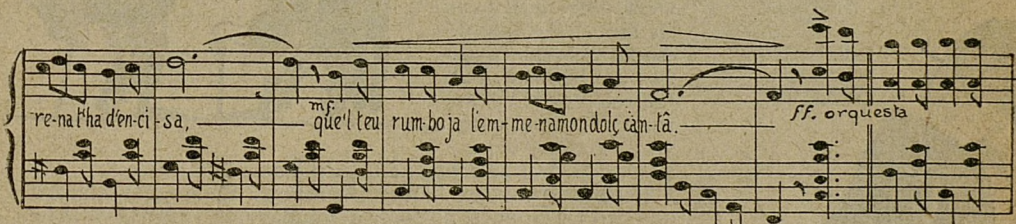
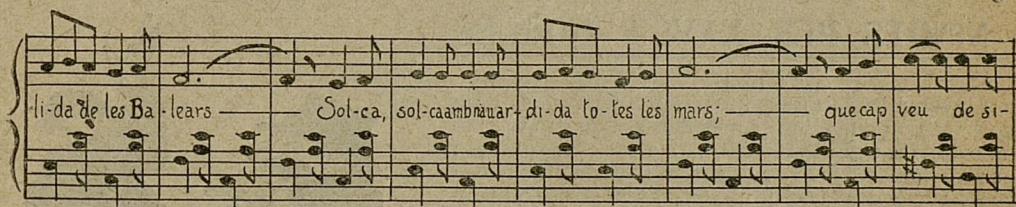
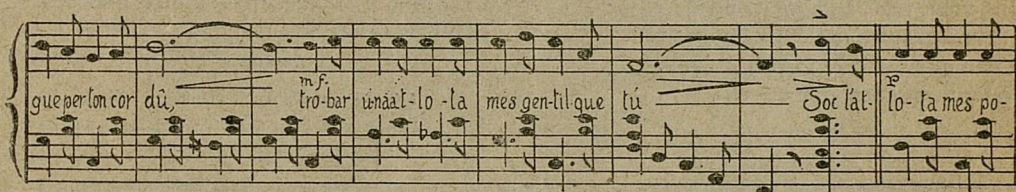
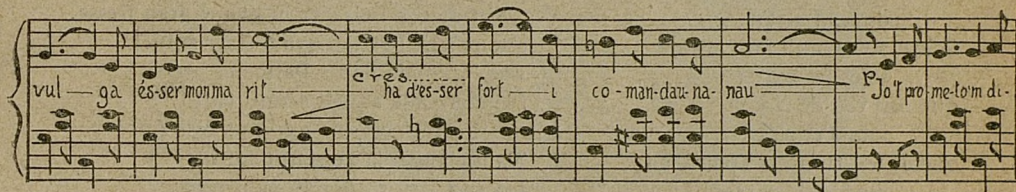

*Allegro
giusto*

Una nit, ja finides les ballades,
pàl·lid d'amor se m'acostà un fadri,

demanant-me si sés acompanyades
aquella nit podria fer amb mi.

—Trist mariner: qui ets tan encongít?
—vaig dir-li jo—. D'on ets? Deixa'm en pau.
Aquell qui vulgui ésser mon marít
ha d'ésser fort i comandà una nau.
—Jo et prometo—em digué—, per ton cor dù,
trovà una atlota més gentil que tu.—

Soc l'atlota més polida
de les Balears.
Solca, solca amb nau ardida
totes les mars;
que cap veu de sirena
t'ha d'encisar,
que el teu rumb ja l'emmena
mon dolç cantar.

Una volta vegí, a l'hora d'aubada,
des de ma cambra, a l'obrir el finestrell,
una nau que sortia amb vela inflada,
pressenti, plorosa, que era ell.

Des d'aquella hora, quin mortal neguit!
si al ball anava, quin cruel turment!
que mon altiu desdeny d'aquella nit
m'omplia tota de remordiment.
—Jo et prometo—em digué—, per ton cor dù,
trovà una atlota més gentil que tu.—
(Tornada.)

Un matí a Felanitx hi hagué gran fressa,
que el mariner tornava a ésser aquí;
una intrèpida nau a Palma es bressa
i la comanda aquell humil fadrí.

—Felanitxera: no em dius res? I dò!
Ta melangia ja he sentit contà;
retorno fort, comando nau, però
atlota més gentil que tu no hi ha.
—M'has vençut—li vaig dir—: pren el meu cor,
que d'ell ets tu un nou rei conqueridor.—
(Tornada.)

Lletra de PERE ZARAGOZA ALEMANY
Música de CÀNDIDA PÉREZ MARTÍNEZ

50 NINOTS PER XAVIER NOGUÉS

Baix la senzillesa d'aquest títol ha estat llençat a la llum un curós àlbum que sense la més lleu exageració trobem d'una palpitant significació entre tots nosaltres petites i grans representacions que posem aquesta gran massa de gent que es diu la col·lectivitat, car en ella és on l'autor ha extret amb saviesa, pera oferir-nos-els simultàniament, esqualids i descarnats, tota una sèrie de *tipus* i rareses que si bé fan riure de primer entuvi, no per això deixen

a l'enfons de provocar una llàgrima de commiseració.

Però així son i així han estat plasmats. En Nogués, l'esperit agulla d'En Nogués, no podia defraudar-nos, i amb la valentia d'un ver artista ens pinta aquella fatxa ridícula del company de levita llarga i capell abonyegat que sovint venia a ensopagar-nos per a enquirir a la nostra consideració una nova misèria; de l'altre esgrogueït, meditatiu empedernit, que s'embaïdalia mirant uns ocells, i dels dos panxuts de la tarota molsuda invariablement els mateixos, atapeïts de carrincloneria...

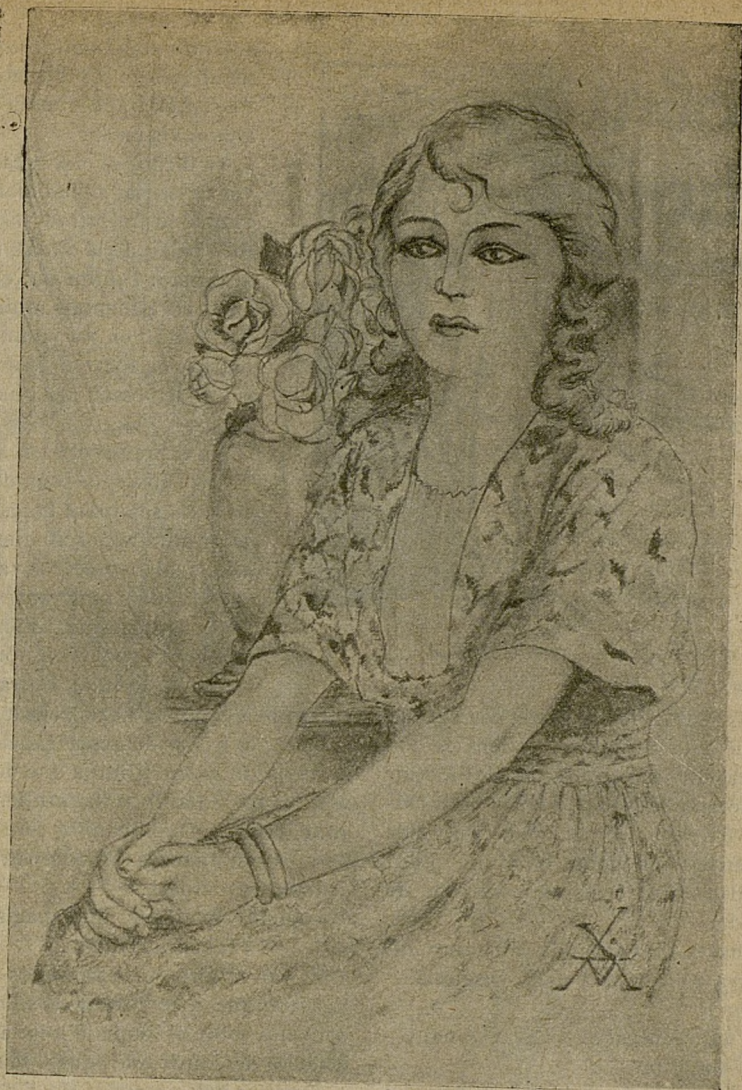
I així ha esdevingut com en aquesta tasca, en la qual no li ha mancat art ni enginy ni força impressionista, se'ns ha definit ben únic, se'ns ha revelat d'una potencialitat difícil d'assolir.

Es pel que nosaltres el remerciem, l'aplaudim i sentim com una mena de respecte davant d'una creació seva, i oïm com l'etern amic del costat, caricatura ambulat, cau de nou en aquella vulgaritat i diu «que ha tingut una veritable...» no sabem si sorpresa o esfereïment en veure's reproduït tan lleig com es, tan Adam com sempre.

CLAUDI ESBRINA

Donzella blanca

per MANEL HERAS

*La teva serenor, donzella albina,
que poc t'escan.
Ets cel llisat, desert de boirina,
però massa blau.*

*Ta cara apar talment imatge grega,
orba d'antulls.
i d'ànima si en tens, no esbatega,
ni es troba als ulls.*

*Voldria com a l'aigua clara i quieta
de l'estany adormit,
fos ta mirada transparent i neta
i clar mirall del pit.*

*Que cerco vanament en la faç teva,
frisar de joventut
i els teus ulls, emmudits, son una gleva,
vagant en turpitud.*

El pobre afortunat

PER tots els seus coneguts havia corregut la nova que aquell ínfim dependent de comerç, havent-se aventurat a adquirir un dècim de la loteria de Nadal, havia volgut l'atzar que li pertanyés el primer premi, i els seus antics compatricis del poble ho comentaven amb gran admiració, esmentant records de l'època passada.

—Jo, que havia anat a estudi junt amb ell, i que hi jugava a pilota al pati de l'església!— exclamava un.

—Jo, que tantes vegades li havia donat ci-garrets!—feia un altre.

En un petit taller de la ciutat frisava un intel·lectual, home de grans ideals com de pocs medis materials per a les seves empreses; i un dia, parlant dels seus propòsits d'editor, un parent d'aquell afortunat va indicar-li:

—Tu que de noi vas relacionar-te molt amb el meu cosí, i que sempre li han agradat aquestes coses, no podent-se negar que és intel·ligent, vés a visitar-lo i explica-li el teu cas, que em sembla que t'ajudarà, ell que ara pot.

Aquell vespre va consultar-ho amb la seva família, i tots en conjunt van acordar que era bon pensament que anés a trobar el tal compatricis per a exposar-li l'empresa.

Feia molt temps que no l'havia vist, però amb tants records com servava de fets viscuts en la infantesa i en l'adolescència, l'antic

amic no podia tenir-lo oblidat, i de segur que no el rebria malament entre tants impertinents que devien anar a visitar-lo.

Va dirigir-se cap al casal on s'havia aposentat aquell afortunat per la loteria en un primer pis d'un suntuós palau de la ciutat; i encara que al visitant l'animessin els seus ideals i tots els esmentats motius per a poder influir en la voluntat del compatricis, en tocar el timbre del pis va sentir-se posseït per una secreta tremolor.

Va expressar el nom a una minyona que aparegué seguida d'altres minyones, semblant llogades per a no tenir altra ocupació que petjar la catifa, i al cap de poc va sortir el seu mateix demanat, alçant els braços amb entusiasme, cridant-lo i enduent-se'l vers l'interior.

—Ola, Emilià! Entra, noi, entra!

Quant m'alegra que hagi pensat en mi!...

Va fer-lo passar depressa cap a una sala, on hi havia un balcó tribuna que donava al passeig; va presentar-lo a la muller com a gran amic, criats en companyia l'un de l'altre, i després van anar els dos compatricis cap a la cambra del despatx.

—Quant m'alegra que hagi pensat en mi!...—va repetir el guiant.

Es van asseure, usant ambdós de la seva antiga franquesa, remonent els sillons, i obriren conversa sobre el fet de la loteria. L'afortunat aviat va descobrir que aquell seu parent l'havia enterat dels propòsits de l'idealista, i que ja sabia que anava a pregar-li si volia ajudar-lo.

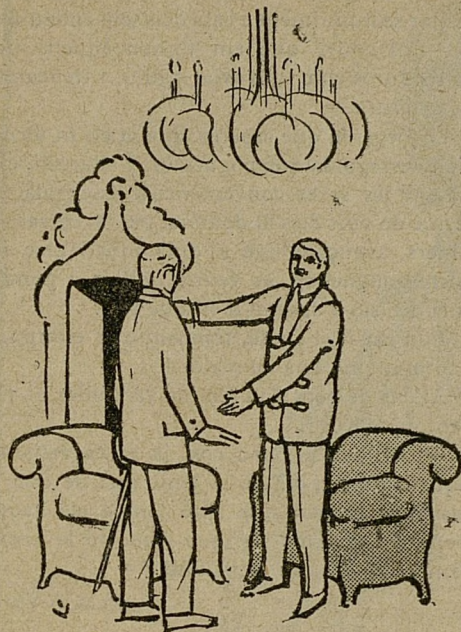
—Es cert, Marcellí... No et vinc a demanar diners, sinó...—va barbotegar Emilià, sorprès.

—Sí, ja me'n faig càrrec!—va prosseguir el company, posant-li, animós, un braç a l'espatlla.—Tu ets un gran home que treballes amb tot el talent en bé de la cultura, i creu que més d'una vegada, entre mi, havia deplorat la teva mala sort!... Doncs, ara que soc ric, ¿què puc fer millor que proporcionar-te el medi necessitat? Demà vindré a casa vostra, i ho resoldrem amb tu i la teva mare.

Emilià estava íntimament satisfet com mai s'hi hagués pogut sentir més. Marcellí va voler

ensenyar-li tot el pis, luxosament amoblat, i va fer-lo fixar en què tenien a la seva senyora,

i que sols esperaven ésser manades per a obeir amb tot el seu esperit servicial.

No va manca Marcel·lí a la seva prometença; i entre la família, a casa Emilià, va trobar-hi de visita una pobra compatricia que un temps havia estat llogada per a servir a uns parents de l'esdevingut ric, havent-lo tractat abans de les seves grandeses i reconeixent-la llavors ell així que fou saludat per ella, veint-la en remarcant estat de misèria amb dos infants.

— Aquí tens un record meu — va dir-li l'afortunat, allargant-li a la mà una moneda de plata.

— Prou que en tinc de records de vostè — va exclamar la desvalguda, recollint amb pena l'almoïna —.

La mare d'Emilià acostava una cadira.

— Segui, Marcel·lí, segui!

— No us molesteu per mi, Antònia. A tot arreu estic bé —.

I, d'un salt, es va aposentar damunt d'un taulell, fent anar les cames d'ací-d'allà, satisfet en l'extrem de la franquesa.

— Es comprèn que tu sempre ets el mateix... — va somriure l'Emilià.

— Em sembla que encara el veig de criatura... — deia la mare, també somrient.

— Oh, sí! allà en el nostre poble, en aquell

temps... quan jo venia a casa vostra a jugar amb el vostre fill — cantarellejava el contemplat —.

I, de sobte, va accentuar una interjecció:

— Suposo que encara deu ésser vostra aquella casa...

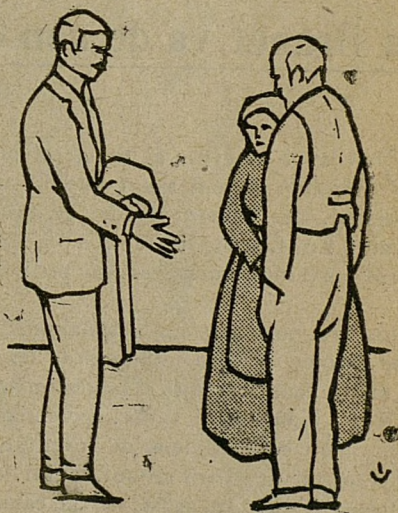
— Naturalment que ho és! — va afanyar-se a declarar la mestressa.

— Si ens la volguessis comprar tu, potser la vendriem — va iniciar l'hereu.

— Ja en tinc prou amb un xalet que m'he fet construir en altre punt millor per a anar a estiuajar — llestament va respondre Marcel·lí—. Només us remarco això a fi d'avançar el contracte que proposem... Qualsevol dia que vulgueu, podrem anar a trobar un notari, i jo us deixaré tres cents duros, al sis per cent, mentre fem escriptura prometent tornar-me'ls si els necessités, i abonant-me'ls amb la vostra finca.

— Anem dins, anem, que ho parlarem millor que aquí! — va manar la mare —.

Van passar la família i el compatrici de la botiga cap al menjador, i allí es va acabar de fer el pacte. A la vella mestressa li dolia empenyar la seva casa del poble per a les empreses del fill; però, degut als confiats atanyes d'ell i a molts elogis que en va emparaular en Marcel·lí, va convenir firmar una escriptura d'un deute de tres cents duros, al sis per cent

de pensió anual, abonant-ho amb la finca i pagant del seu compte totes les despeses que proporcionessin el treball del notari i els drets del Govern, i, demés de tot això, que l'afavo-

ridor pogués reclamar la seva despesa quantitat si la necessités (que necessités (que podria ésser sempre que volgués exigir-la).

—L'Emilià ha estat de sort: el meu cosí el protegeix—deia als seus compatricis el parent de Marcellí.

L'idealista va provar la seva empresa editorial, i com que les seves publicacions més es cuidava d'oferir-les als amics per generositat literària que de procurar vendre-les, després de no ésser ja de si obres d'èxit que li poguessin rendir segur negoci econòmic, al cap de poc temps va perdre-hi tot quant havia emmatllevat.

Marcellí encara havia perdut més. Ja no era l'habitant d'aquell sumptuós palau, amb les cinc criades a la seva disposició, ni el propietari d'aquell xalet construït en lloc a gust seu, sinó que, deficiat a gastar i encegant-se en el joc de la loteria i en el de la borsa, amb anhel de continuar essent afavorit per la fortuna, aviat va córrer la mala nova que tornava al seu estat d'abans, no podent avenir-se ningú dels seus coneguts que tan

depressa se li escorregués de les mans la riquesa.

Un dia, ja temut, l'amo del debitori va presentar-se humilment a casa dels seus endeuats.

—Em convé que em torneu aquells tres cents duros com més aviat millor, i trencarem l'escriptura.—

Li pregaren que esperés, que ja els hi tornarien desseguida que poguessin; i Marcellí, exposant les seves conveniències, assenyalà un terme de vuit dies al deutors, per a cercar els diners, avençant que si dins aquell plaç no corresponguessin, es veuria obligat a pondre una decisió a desgrat d'ell i de tots.

Fou pagat el deute, trencant una escriptura i formant-ne una de major.

Al cap de pocs dies Emilià va trobar al parent de Marcellí.

—Crec que el meu cosí ja et va reclamar aquells diners, oi? Ja va tenir sort de que tu els hi guardessis que sinó també els hauria perdut! Greu me sap que sigui de la nostra família aquell cap desballestat!—

PLACID VIDAL

En Brunet va de nou cap a l'estranger

COMPOST i apte per al tiratge el present nombre, havem sabut que l'Estat ha pensionat, per tercera vegada, al culte dibuixant En Llorenç Brunet, a fi de què prossegueixi son romiatge artístic per l'estranger.

Nosaltres no coneixíem personalment al senyor Brunet, però, admiradors de les obres del mestre, ens hem dit: «Si anéssim a visitar-lo?» i rompent el temor, encoratjant-nos mútuament en l'ardidesa de joventut, hem enfilat carrer de Clarís amunt, tenint la sort de trobar l'excel·lent artista en sa casa, si bé enfeinat amb els preparatius del viatge.

Esmentades les nostres pretensions, ell deixant tots els quefers, ens ha rebut amb els braços oberts, parlant-nos benèvol com un

vell amic ensems que ens ha mostrat a nosaltres, cada cop més admirats, treballs i més treballs de totes menes i diferents tècniques, fent-nos saber procediments i coses que totalment ignoràvem. I heus aquí que havem parlat tan llargament i tant havem vist, que en acomiadar-nos ens hem trobat enriquits en un sens fi d'ensenyaments i amb una pila de dibuixos dels quals desinteressadament ens ha fet ofrena.

I nosaltres, que no som agabelladors de bellesa per a fruit-la en solitud, a tu, amic, te'n farem mercès en el pròxim nombre, puix l'espai de què podem disposar en el present no és prou per a dir-te tot quant pot interessarte d'en Brunet i de les seves creacions admirables.

Ocells de carretera : El gitanet
Ayuntamiento de Madrid

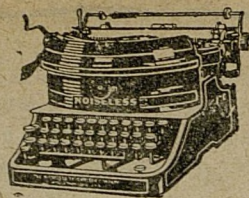

PLANTES :: RAMS
EXORNACIÓ
d'Esglésies i Salons

✦
Vídua de
Agustí Batlle

F L O R S
per a
PRIMERA COMUNIÓ

✦
Septimania, 42
Barcelona (S. G.)

The Noisless

(La Silenciosa)

¡Absolutamente silenciosa!
¡Sorprendentemente silenciosa!
Última creación americana

Precio, 1.600 pesetas

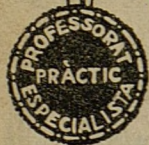
Máquinas reconstruidas y de ocasión
desde 100 pesetas

A. FORTUNY Plaza del Pino, 10
Plaza B. Oriol, 10
Teléfono 1830 A.

BARCELONA

LICEU DALMAU

**SENYORES I
SENYORETES**

CULTURA
CONEXEMENTS

APTITUD

INSTRUCCIÓ

CAPITAL
ANGLÈS
ESPERANTO
FRANÇÈS
BORSA
COMERC

CALIGRAFIA
DOCUMENTS
ESTENOGRAFIA
DACTILOGRAFIA
CORRESPONDENCIA
TENEDURIA DE LIBRES

POSITIU

Tel 1845 G CARRER VALÈNCIA 145 E 14 BARCELONA
Entre Pl. Gràcia i Pl. Catalunya

CARTELL

Després de l'esforç voluntariós que pregona clarament la nova orientació de la Revista, siga'ns permesa la vanitat de creure que si bé no hem arribat a la fita de la nostra idea, ben aviat serà assolida; doncs, esperem que el públic català ens serà benèvol i el bons amics que ens encoratgen i ajuden seguiran com fins ara.

CRIDA: A tots els conreuadors de l'art en les seves manifestacions vàries; a tots els qui senten un afany de deslliurament artístic, ens adrecem i oferim lloc a la Revista. Tothom és admès, amb tal d'enaltir Catalunya. Dibuijants, poetes, músics: gent massa oblidada, esporuguida a voltes, però quasi sempre guardadora d'un petit geni, flama d'idealitats que no ha de quedar estancada.

LLIBRES

INSTANTÀNIES.—Es el llibre quart de «Publicacions Empordà» i una bella mostra de bon gust de l'Ateneu Empordanès en editar-les. *Instantànies* són curtes narracions, on s'hi reflecteixen clarament els batecs d'una ànima sensible i apassionada, avalats amb el seny culte i refinat de l'autor, en Josep Ferrer, qui les escriví sense amaneraments ni presump-

ció d'aplegar-los en volum, però sí guardant l'escalf de cosa viva.

DE L'ENCÍS DELS DOS AMORS.—Amb aquest nom en Josep Miracle ens ha tramès un llibre de poesies i en restem agraïts i esperançats, car en el petit volum, malgrat d'ésser les primeres passes d'un poeta novell, tenen marcat relleu la gentilesa d'expressió i varietat de conceptes, fent creure que En Miracle serà ben aviat conegut i admirat de tothom.

AL FONTS DE L'ÀNIMA.—En Marian Amat és un escriptor jove, però no és aquesta la primera obra que dona a conèixer—es veu de seguida—puix aquesta producció seva està escrita en un llenguatge correcte i les figures són mogudes amb l'oportunitat i destresa d'un bon coneixedor de l'escena. Però sincerament direm que l'argument no es del tot convincent, ni prou original, i desitjaríem que l'autor emprengués nou camí, ja que demostra aptituds per a poder assolir el triomf dins el teatre selecte.

Sabem que en Carles Sanahuja prepara un llibre de poesies sota el títol de *Records i galanies*. Voldríem ja veure-les editades.

Parlarem de tots aquells llibres dels quals ens en trametin dos exemplars.

FLAMES NOVES : Publicació mensual - Barcelona

DIRIGIDA PER
EN P. RUJOL CASADEMONT

Redacció eventual: Balmes, 7

Els subscriptors gaudiran dels extraordinaris com a número corrent.

Subscripció: Mig any. . Ptes. 1'75

Un any . . » 3'25

Número endarrerit, 40 cèntims.

Camiseria Fitó

JAUME I, 11

♦ ♦ ♦

Gran baratura de preus

Extens assortit en teles estil americà,
per a camises a mida

EL NEGRO DE JOSEP MACIÀ

Gran Magatzem de Mobles
a plaços
sense fiador
des de DOS RALS
: SETMANALS :

El que dóna més facilitats en els plaços
i ven més barat al comptat.

15, Comte del Asalto, 15

No compreu sense abans visitar
EL NEGRO

Concurs de bon humor

L'humorisme: aquesta paraula que escapa impensadament dels llavis; aquest pensament agosarat i amarat d'ironia, que diu clarament del subjecte que el llença i fins a vegades caracteritza la societat sencera, és sempre el termòmetre que palesa els graus de civilització i avenç d'un poble.

Catalunya, en el seu esplèndid ressorgiment, no podia quedar la darrera de les nacions modernes i compta també amb els seus humoristes, els quals, mitjançant el dibuix o bé la paraula, han contribuït al sanejament de la podridura humana.

Però no són gaires encara, per ventar-nos d'arribats a la plenitud.

Així és com nosaltres, per deixondir l'esperit obrim aquesta mena de torneig humorístic, on tothom hi pot esgrimir l'enginy.

Recompensarem el millor treball, sigui il·lustrat o no, amb el premi de 25 pessetes, a

L'ESTISORA

SALMERÓN, 89, GRACIA

Variat i extens assortit en gèneres per a la present temporada

ECONOMIA I ELEGÀNCIA

més d'establir premis extraordinaris si altres composicions s'ho mereixen.

El treball ha d'ésser tramès dins sobre tancat i sense firma ni pseudònim, però portant un lema corresponent a un altre plec, dins del qual hi haurà les senyes de l'autor.

Personalitats competents formaran el jurat, els noms de les quals es faran públics en tancar-se l'admissió.

**JA SOU
DE L'ASSOCIACIÓ
PROTECTORA DE L'EN-
SENYANÇA CATALANA?**

La casa que té millor assortit
en perfumeria i articles
per a tocador

Perfumeria Unitas

23, Llibreteria, 23 : Telèfon 1748 A

Venda de tota mena
d'articles a dojo

**Estoigs per a regals
PREUS REDUITS**

LA CASA Joaquim Richarte Galbas

Es la merceria que té més
assortit i ven més barat
de Barcelona

Salmerón, 72 - (xamfrà Travessera)
Telèfon 248 G
BARCELONA

MAISON MEUBLÉE

CONTINUAMENT
REFORMAT

**SERVEI PERMANENT
DE BANYS**

BARBARÁ, 27 - TELÉF. 3221 A
BARCELONA

Sombrereria LLORENS

Ronda St. Antoni, 104 - BARCELONA - (Plaça Universitat)

Variat i extens assortit en barrets
de PALLA i CASTOR, del país
i estranger, per a senyors i nens

La casa millor proveïda en gorres i boines

== PREUS REDUITS ==

SECCIÓ ESPECIAL EN CAPELLS PER A SENYORA

FCA DE GÈNERES
de
PUNT

JOSEP COLLDEFORNS

Salmerón, 99
Telèfon, G. 276

BARCELONA

MARCA REGISTRADA

Ayuntamiento de Madrid

Crema HUXLEY

Cura REUMA, NEU-
RALGIA, MAL DE CAP
i tota mena de dolor.

De venda: Drs. Andreu,
Segalà, Masó i Arumí, Vi-
cens Ferrer, Salus i les
més importants farmàcies
:: de Barcelona ::

(Dirigint-se al Representant per
Espanya, carrer El Guadiana, 7,
obtidran un fullet de les propie-
tats d'aquest famós analgèsic.)